

Programma Sociaal Domein

Inleiding programma Sociaal Domein

In het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan de sociale opgaven met vooralsnog drie programma-lijnen:

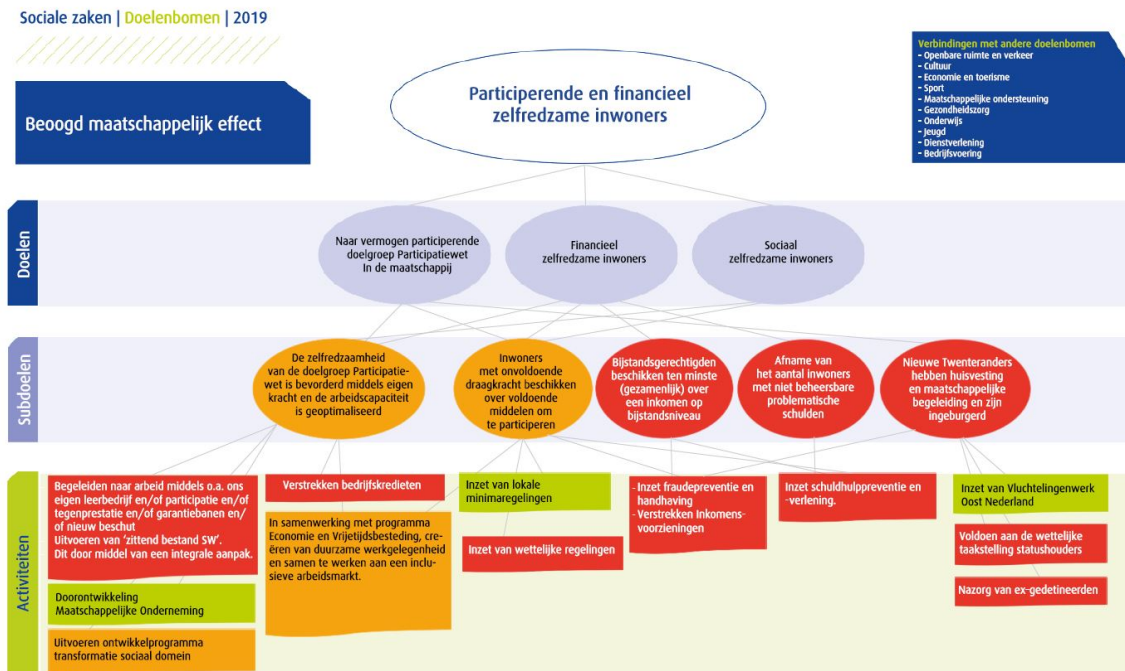
1. Versterken eigen kracht
2. Passende en adequate zorg en ondersteuning
3. Opgroeien

Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund.

Dit wordt weergegeven in 5 doelenbomen met alle sociale programma-onderdelen: Sociale Zaken, Onderwijs, Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd en Gezondheid. Ook is er een ontwikkelprogramma Transformatie met een doelenboom.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Subdoelen

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de mens. Als betaald werk voor langere tijd niet mogelijk is, dan kijken we op welke manier iemand toch actief kan blijven. Dat kan vrijwilligerswerk zijn of een creatieve dagbesteding.

Natuurlijk kan onderwijs ook helpen om sneller een baan te vinden. Het doel is dat iedereen mee kan blijven doen en zich actief inzet voor de samenleving.

Met de introductie van de Participatiewet, de wet banenafspraken en quatum arbeidsbeperkten is de toon gezet om een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Een arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt.

Dit is een flinke opgave, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk. Om dit doel te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en iedereen zoveel mogelijk in staat te stellen om naar vermogen bij te dragen in de organisatie.

Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking (denk hierbij aan beschut en garantiebannen) of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.

De gemeente probeert hierin sociaal ondernemen te bevorderen, goede social return (SROI)

afspraken te maken, advisering op het gebied van de banenafpraak, functiecreatie etc. Om het sociaal ondernemen te meten, zetten we in op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

Daarnaast werken we samen met ondernemers, Werkplein, onderwijs en SW-bedrijven (Extend en Larcom) aan creatieve oplossingen voor deze opgave.

Activiteiten

- **Doorontwikkeling Maatschappelijke Onderneming Soweco**

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Tevens stromen er geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. In anticipatie hierop wordt de GR afgeslankt door bijvoorbeeld het afstoten van vastgoed.

Vanaf eind 2016 is er gewerkt aan de vorming van een maatschappelijke onderneming door SOWECO om zo het negatieve resultaat deels op te vangen. Een van de stappen in de vorming van een maatschappelijke onderneming is onderzoek naar het aandeelhouderschap van SOWECO NV. Door het onderzoek naar het aandeelhouderschap goed uit te werken worden de kosten in beeld gebracht en zal een goed onderbouwde keuze worden voorgelegd. De uitkomsten van het onderzoek worden verwacht in de tweede helft van 2019.

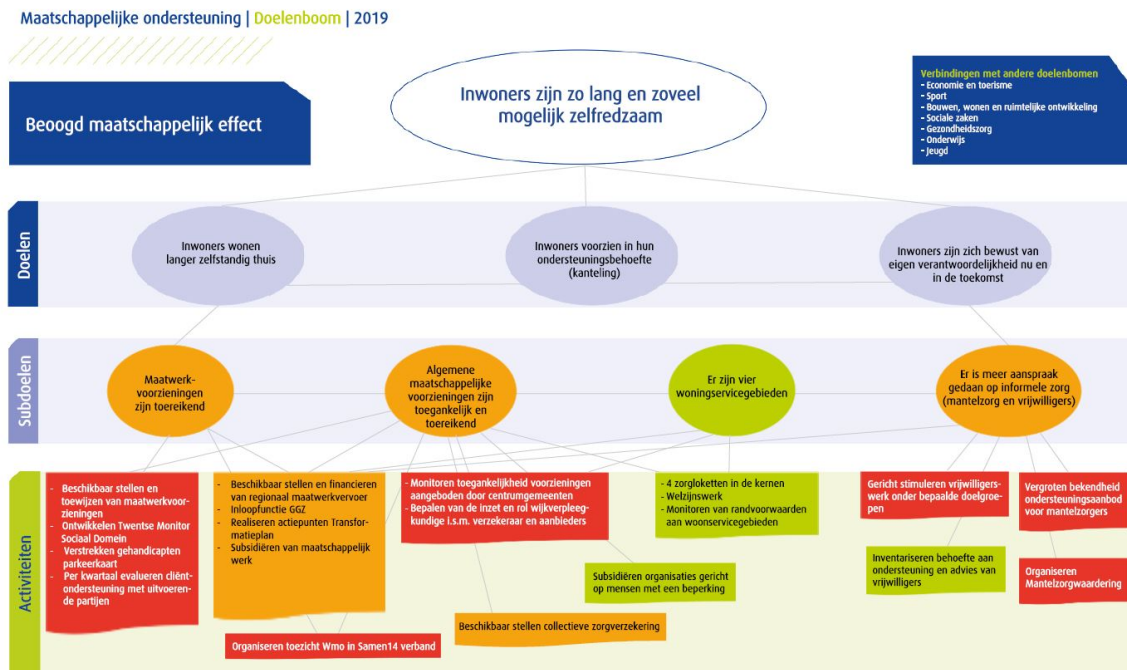
Het gaat hier om een zeer kwetsbare doelgroep, bij de ontwikkelingen wordt hiermee rekening gehouden.

- **Zoekrichting: renderen en vitale netwerken: versterken van de MO SOWECO**

Vanuit de gemeente Twenterand zijn nu 64 personen doorverwezen naar Extend. De afstemming tussen Extend en Twenterand vraagt de nodige aandacht om het gewenste resultaat te verkrijgen. Wij gaan er van uit dit jaar de afgesproken 100 personen aan te melden bij Extend en het komende jaar 150 personen. Eind 4e kwartaal weten we de uitstroom over heel 2019.

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte (kanteling)

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. De kanteling is onze nieuwe werkwijze binnen de Wmo. Er wordt niet meer zoals voorheen gedacht in voorzieningen als oplossing, maar de aandacht is veel meer gericht op de inwoner (en zijn of haar behoefte en hier op gebaseerd het beoogde resultaat). Hierdoor kan meer maatwerk worden geboden.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De principes van de kanteling staan hierbij centraal: mensen worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoelen

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Een maatwerkvoorziening is een voorziening op individueel niveau, bijvoorbeeld, een scootmobiel, huishoudelijke ondersteuning of dagbesteding.

Activiteiten

- **Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein**
Financiële ontwikkelingen Wmo en jeugd

Ter uitvoering van het beleid om onze inwoners adequate zorg en ondersteuning te bieden is er helaas nog steeds sprake van stijging van uitgaven en tekorten ten opzichte van de rijksbijdrage. Hoewel maatregelen werken blijft de beïnvloedbaarheid helaas beperkt. Een mooie ontwikkeling is dat extra inzichten hopen te verkrijgen doordat wij dit najaar deelnemen aan het landelijke visitatie-traject Financiële Beheersbaarheid Sociaal Domein.

Wij blijven voortvarend bezig (o.a. door verwijstroom-interventies en voorliggende oplossingen) om het tijt te keren. Dit heeft effect. Dit blijft nodig want er blijven ook kosteneffecten en risico's vanwege het open einde karakter, effecten van aanbestedingen en regelgeving (zoals CAO-effecten en uitspraken rechtbanken). Vooral zien wij grote risico's voor meerkosten in relatie tot de Twentse inkoop Wmo en jeugd 2019, waarin gewerkt wordt met nieuwe overeenkomsten met hogere (reële) prijzen. Vanwege de nieuwe situatie in de overgang naar het Twentse model en leemtes in de lokale informatie zijn de effecten moeilijk en nog niet geheel financieel te duiden. Er blijft door deze en andere invloeden (zoals een open einde regeling en latere verrekening voorschotten) sprake van onzekerheden in de kostenramingen.

Vertaald naar begroting en Berap blijven kosten blijven toenemen. Vanuit de kadernota is al een bedrag vanwege indexatie aangekondigd. Voor onze ramingen rond jeugdhulp en ondersteuning gaan wij op dit moment voor 2020 uit van indexering met 3% ten opzichte van het (geïndexeerde niveau) 2019. Het betreft een bedrag van € 500.000 (zie kadernota). De inhaalslag van dit huidige jaar wordt in deze Berap meegenomen (2x 2,6%, volgens informatie vanuit Twentse inkoop); dit betreft een bedrag van € 800.000, dat dus doorwerkt komen jaren. Dit is de inhaalslag op de tarieven naar aanbieders die grotendeel bevroren waren in de oude contracten. Daarnaast is nu op basis van een nieuwe prognose de verwachting dat hiernaast nog € 300.000,- extra nodig is. Waar er bij de Wmo nieuwe taken er een meevaller is, zijn de meerkosten (wederom) veroorzaakt op de jeugdhulp. Oorzaken hiervan zitten met name in de zgn. beschikbaarheidsvoorzieningen. Hieronder vallen Jeugdbescherming, jeugdreclassering en JeugdzorgPlus en (en dat is nu met name aan de orde) de dure weinig voorkomende specialisatie zorg (met verblijf) en 24 uur crisiszorg voor jeugdigen kennen hogere kosten. Deze voorzieningen moeten beschikbaar zijn op Twents niveau en worden daarom collectief door Twente gesubsidieerd. Voor deze beschikbaarheidsvoorzieningen zijn vier aanbieders gecontracteerd, te weten: Ambiq, Intermetzo/Pluryn, Jarabee en Karakter. Daarnaast is ook het coördinatiepunt Spoedhulp wederom opgestart, echter dit vergt ook enige middelen. De voorzieningen zijn bevoorschot en na afloop wordt het met de gemeenten afgerekend naar rato gebruik. Dat kan mee- maar ook tegenvallen. Daar het een prognose is en er meer factoren en onzekerheden van invloed zijn op de uitkomsten sociaal domein worden al deze meerkosten gedekt uit de reserve sociaal domein, waarop nu een groot beslag wordt gedaan.

Zoals bekend is zijn er in de mei-circulaire tijdelijk voor 3 jaar (2019-2021) middelen aan de gemeente(n) toegezegd en zijn er middelen uit de integratieuitkering. Dit is allemaal meegenomen in deze Berap en verwerkt in bovengenoemde prognose. Over de drukte aan onze toegang en de effecten op wachtlijsten jeugd is reeds eerder apart van deze Berap gecommuniceerd. Na een toename zijn maatregelen genomen en zijn we weer op de goede weg.

Inzake de Wmo merken wij nog op dat de gevolgen van het abonnementstarief dat 1 januari jl. is ingegaan worden gevolgd. De eerste ervaringen zijn dat er inderdaad een aanzuigend effect is, naar inschatting van onze consultants enkele tientallen. Dit is momenteel echter niet financieel kwantificeerbaar.

- **Kosten leerlingenvervoer**

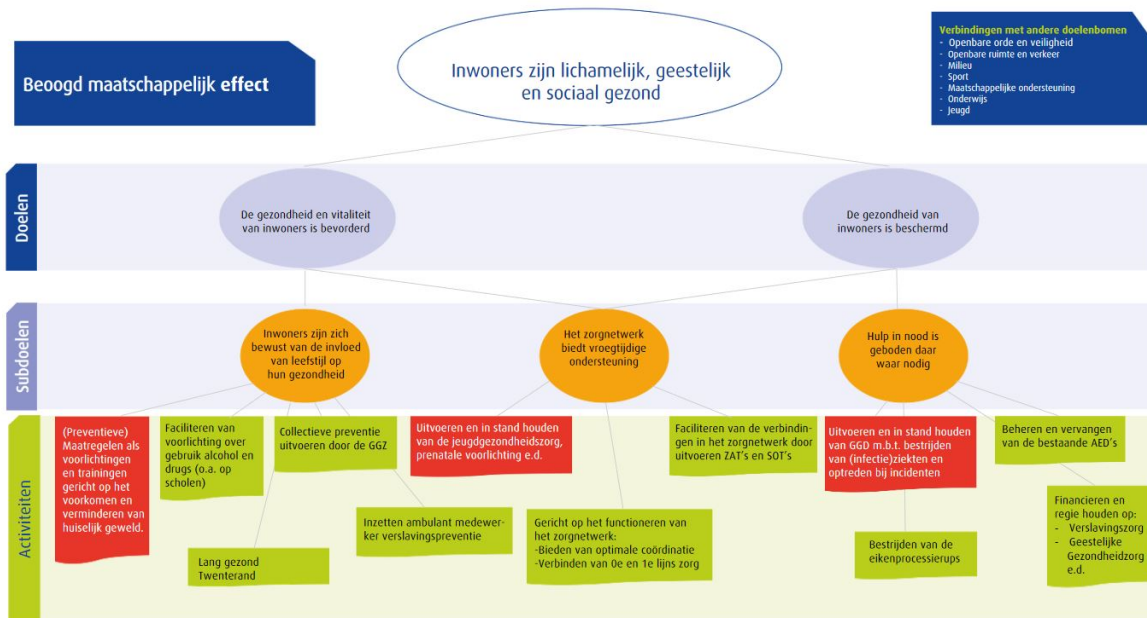
Een belangrijk onderdeel binnen alle voorzieningen in het sociaal domein is ook het beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer. Inmiddels is het optiejaar gelicht en loopt er een afstudeeronderzoek naar toekomstige vervoersalternatieven (zie de stand van zaken notitie sociaal domein zomer 2019). Financieel gaan veel middelen om in deze open einde regeling. Onderdeel is ook het leerlingenvervoer (relatie doelenboom onderwijs). Helaas moeten wij constateren dat er dit jaar sprake zal zijn van een overschrijding. Er is een toename van duurdere maatwerkarrangementen (individueel vervoer en niet reguliere ritten die niet binnen het bestek vallen). Toename wordt dus niet veroorzaakt door volume leerlingen (deze is zo goed als stabiel), maar toename volume duurdere maatwerkritten. De raming van meerkosten bedraagt voor 2019 € 125.000. Het leerlingenvervoer betreft een zogenaamde open einde regeling. Risico's hieromtrent worden genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de Programmabegroting. Deze meerkosten zullen ook een doorwerking hebben in de begroting 2020, echter hier wordt nog een positief effect verwacht door uitstroom van leerlingen die t.g.v. inzet van het persoonlijk vervoersplan, zelfstandig kunnen reizen en geen gebruik meer hoeven te maken van het aangepast vervoer, als we

dit verrekenen worden de meerkosten ten gevolge van deze wijziging voor 2020 € 100.000. Dit is exclusief indexering. Bij de begroting 2020 komen we hierop terug.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | Programmabegroting | 2019

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Subdoelen

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Naast het organiseren van preventieve activiteiten en het ondersteunen van inwoners is specifieke hulp soms nodig. Inwoners redden het niet altijd alleen en zijn dan afhankelijk van voorzieningen. De gemeente heeft er voor gekozen op bepaalde gebieden deze hulp aan te bieden.

Activiteiten

- **Bestrijden van de eikenprocessierups**

In 2019 is er een forse groei van het aantal meldingen over eikenprocessierupsen en overlast geweest. We verwachten een (incidentele) overschrijding van ongeveer € 30.000, voor de meerjarenbegroting verwachten we voorsnog geen financiële wijzigingen in geval we tot een meer preventieve aanpak over kunnen gaan. Ondertussen is er een motie in de Raad aangenomen die oproept om de handen in een te slaan om toekomstige overlast te beperken. Met de motie is direct aan de slag gegaan.

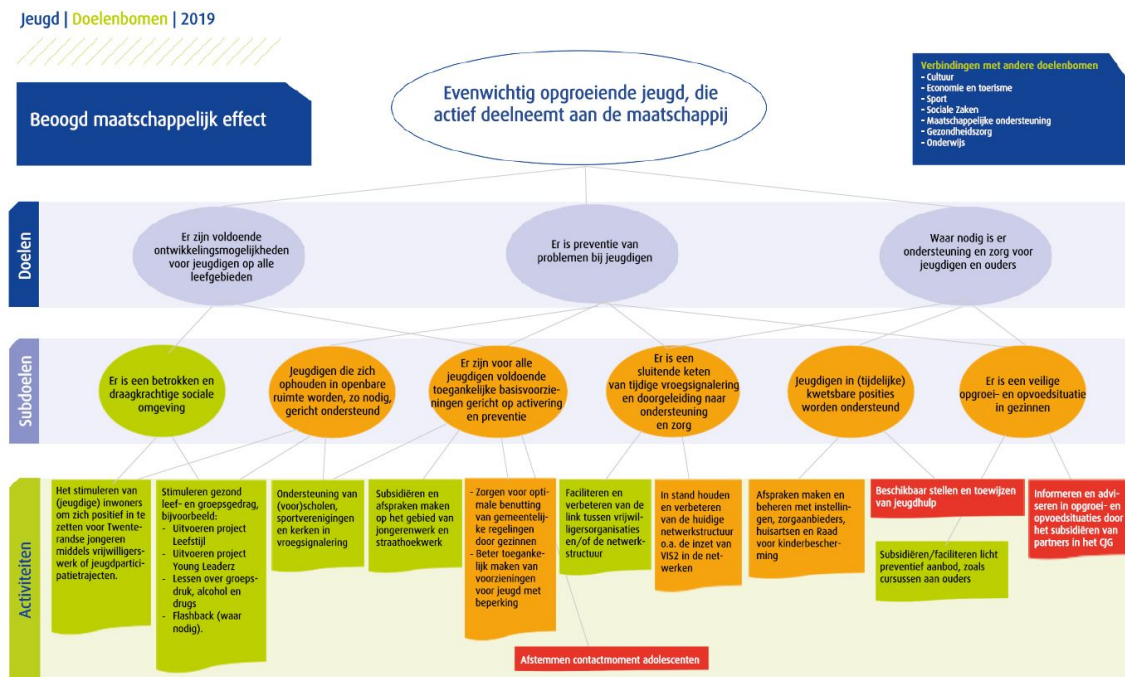
De regionale samenwerking rond de eikenprocessierups in Twente is inmiddels geïntensiveerd. Het onderwerp staat tevens op de agenda van de Bestuurscommissie Publieke gezondheid en er is een brandbrief naar het Rijk gestuurd en de provincie Overijssel. Een bovenlokale werkgroep is gevormd met zowel portefeuillehouders milieu/openbare ruimte (MDA) als gezondheid. Er is tevens overleg met de Provincie Overijssel en men kijkt wat mogelijk is. Informatie over de bestrijding in Limburg (zoals genoemd in de motie) is reeds lokaal en regionaal bekend.

Ondertussen is lokaal met input van de GGD de communicatie richting inwoners geïntensiveerd in InTwenterand en de website. Provinciaal is er nadere actie in relatie tot facilitering nader overleg dit

najaar over een gezamenlijke aanpak (motie in Provinciale Staten) en landelijk is er bijvoorbeeld nu een kennispunt. Wij blijven uiteraard aansluiting zoeken en afstemmen met andere gemeenten en met dit landelijke kennispunt om gezamenlijk dit probleem meer hanteerbaar te krijgen.

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoelen

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Een deel van de jeugdigen kent problemen of loopt tijdens het opgroeien (tijdelijk) tegen problemen aan. Ondersteuning op maat van deze kwetsbare jeugdigen is dan nodig.

Activiteiten

- **Duurzame gezinsvormen**

Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm.

Regionaal is in de bestuurscommissie OZJT van april 2019 besloten tot oprichting van het centrum. De kosten zijn € 11.800 voor 2019 en 7.400 structureel daarna. Voor de jaren 2020 en verder zijn deze kosten meegenomen in de begroting conform kadernota.

Verklaring verschillen programma Sociaal Domein

Programma Sociaal Domein

Lasten

Doelenboom Sociale zaken		0,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	V	-375.807,00
Doelenboom Gezondheidszorg	N	35.000,00
Doelenboom Onderwijs	N	125.000,00
Doelenboom Jeugd	N	2.429.339,00
	N	2.213.532,00

Baten

Doelenboom Sociale zaken		0,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	V	-1.240.073,00
Doelenboom Gezondheidszorg		0,00
Doelenboom Onderwijs		0,00
Doelenboom Jeugd		0,00
	V	-1.240.073,00

Totaal programma Sociaal Domein	N	973.459,00
--	----------	-------------------

Het nadeel van € 973.459 wordt onder andere veroorzaakt door de volgende posten:

Het subsidieplafond op dit programma is overschreden met € 103.341. Bij het programma 'Economie en vrije tijdsbesteding' is echter sprake van een overschrijding van hetzelfde plafond, waardoor er een verschuiving plaats vindt. Per saldo is sprake van een nadeel van € 8.100 in 2019.

In 2019 is er een forse groei van het aantal meldingen over eikenprocessierupsen geweest, dit leidt tot een (éénmalige) overschrijding van € 30.000.

Leerlingenvervoer laat een nadeel zien van € 125.000; dit komt voornamelijk door duurdere maatwerkritten.

Leerlingenvervoer betreft een open einde regeling en wordt als zodanig ook benoemd in de risicoparagraaf in de begroting. Het structurele effect (€ 100.000 zie tekst doelenboom) wordt meegenomen in programmabegroting.

Zoals bekend zijn in de meicirculaire tijdelijk extra middelen toegekend voor 3 jaar. Dit levert voor dit programma een verhoging van het begrotingsbudget op van € 905.000 (zie ook verschillenverklaring programma 4). Voor de overige financiële consequenties wordt verwezen naar de tekst in de doelenboom Maatschappelijke ondersteuning.

Over- en overschrijdingen welke verrekend worden met een reserve worden hier niet nader verklaard.